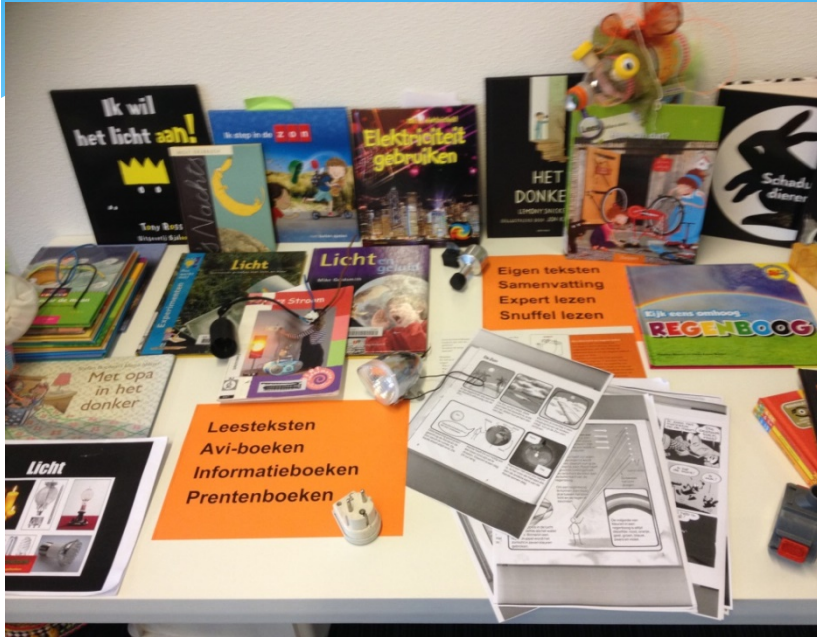

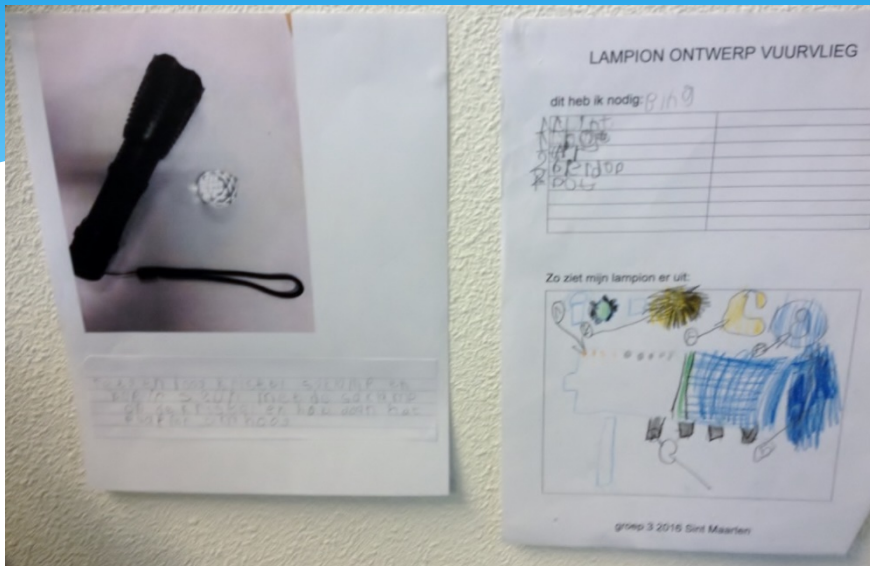
Taal zonder een lees- en taalmethode, kan dat eigenlijk wel?

Gerri Koster MA SEN
De Activiteit, Alkmaar/'s-Hertogenbosch
Landelijk Centrum voor Ontwikkelingsgericht
Onderwijs
g.koster@de-activiteit.nl
tel. 06 132 993 77

De **Activiteit**
Landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs

Ontwikkelingsgericht Onderwijs

Basisontwikkeling voor groep 1 t/m 4

- * Betekenisvolle activiteiten
- * Bemiddelende rol van volwassenen
- * Brede (bedoelingen) ontwikkeling

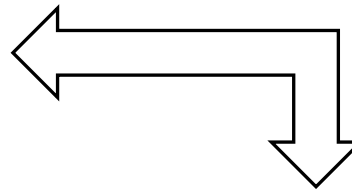

Thematiseren: spelverhalen verbinden

Spelverhalen

- * opbouwen
- * verbreden en verdiepen
- * taalontwikkeling

Kernactiviteiten

- Spel (manipulerend en rollen)
- Constructie en beeldend
- Gespreksactiviteiten
- Lees- schrijfactiviteiten
- Reken-wiskundeactiviteiten
- Eerste onderzoeksactiviteiten

Taal-denkontwikkeling

Spelverhalen en de taal-denkontwikkeling:

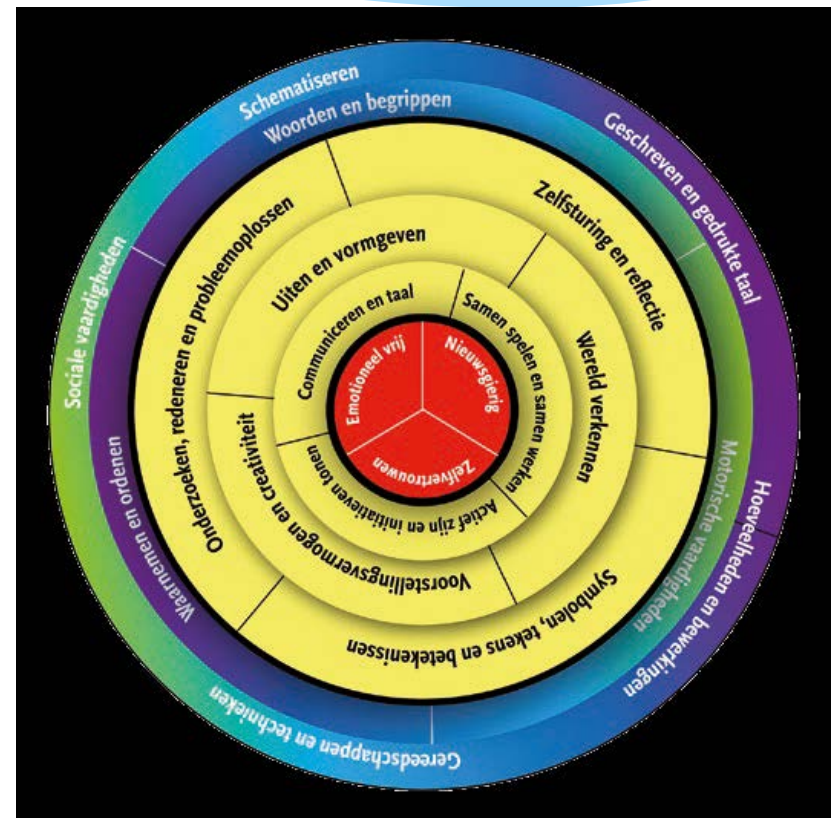
- * verwoorden: handelingen, gebeurtenissen
- * zoeken naar oplossingen, plannen maken
- * woordenschat : nieuwe woorden leren en gebruiken in verschillende situaties (Bacchini, 2015)
- * Interactie: verhalen vertellen, teksten maken, rollenspel, regisserend spel, onderzoekend spel
- * Gesprekken, lees- en schrijfactiviteiten bij spel/onderzoek

Integreren van taaldoelen bij het spel(verhaal)

Een betekenisvol aanbod, waarbij het doel tweezijdig is:

1. de kinderen leren taal en vakinhoud
2. Het verbinden van betekenissen voor leerlingen en bedoelingen van leerkrachten

(Taal)activiteiten verbinden aan het spel

Gesprekken: groepskring, kleine groep, tweetallen

Lees-schrijfactiviteiten:

- ❖ Spelactiviteiten met lezen en schrijven
- ❖ Werken met boeken
- ❖ Samen lezen en zelf gaan lezen
- ❖ Teksten schrijven

Reken-wiskundeactiviteiten:

Metten, wegen, turven

Een rijke leesomgeving

Onderzoeksgerichte activiteiten:

- Open exploratie
- Vragen verzamelen en ordenen
- Experimenteren
- Bronnenonderzoek
- De wereld in

Spel- en onderzoeksactiviteiten

Onderzoeksvragen

De proef bij de vraag

Waar is de zon naar toe als het nacht is?

Wat heb je nodig?

- Tomat
- Limoen
- Apol
- Salaklamp

Je doet gewon maklek

Je doet

Gewon

De zon

Moet de zon in het midun met de saklamp

De tomat moet om de wirelt

De wirelt gat om de zon

liselotte

- Hoe werkt een dynamo?

- Hoe kunnen dieren kijken in het donker?

- Komt er echt vuur uit een vuurvlieg?

- Hoe geeft een ster licht?

- De stekker geeft stroom, maar waar komt dat vandaan?

- Waarom komt er een regenboog als het regent en als de zon schijnt?

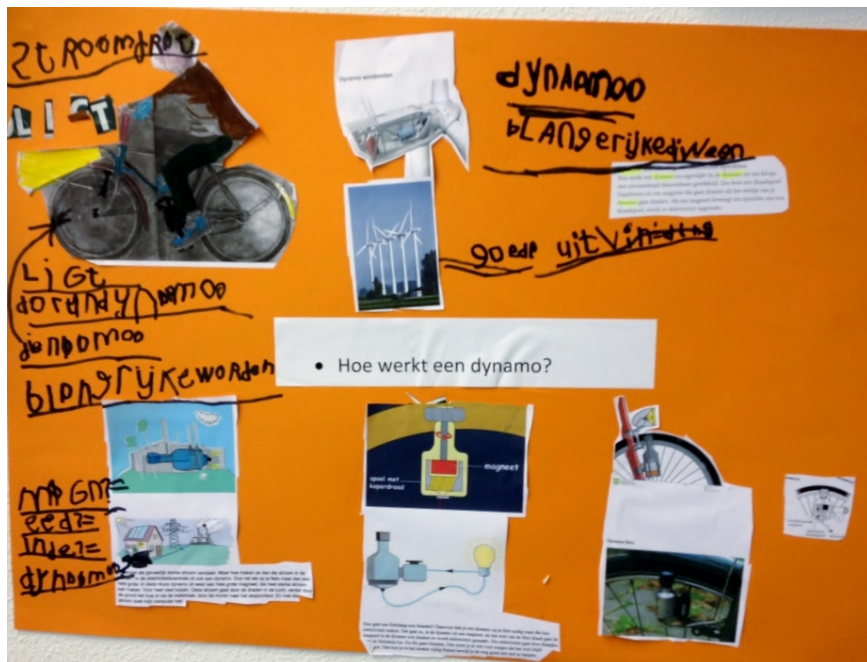
- Wordt het ook dag en nacht als de aarde niet zou draaien?

- Hoe wordt je schaduw gemaakt?

- Waar gaat de zon heen als het nacht is?

Rol van de leerkracht

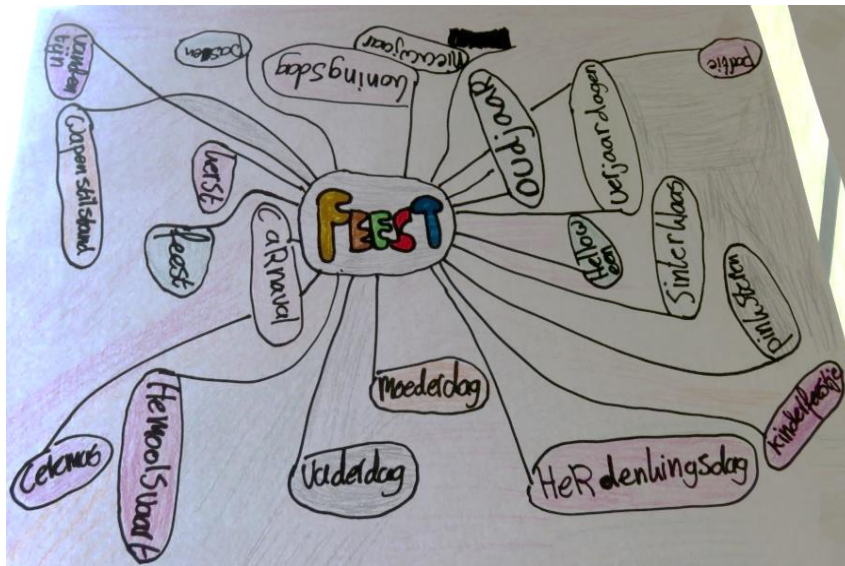
- Meedenkende –, meespelende en meerwetende partner
- Stimuleren: actief deelnemen van leerlingen
- Doelgericht en inhoudelijk verdiepend aanbod ontwerpen
- Sturing van het leerproces
- Gericht op uitbreiden van kennis en (taal)vaardigheden

Midden- en bovenbouw: Thema's en Taal

Uitgangspunt: verbinden van taalonderwijs aan thema's

- ❖ Inhoudsrijk taalonderwijs – breed en functioneel
- ❖ Wereldoriëntatie (inhoud) + kansen voor mondelinge – en schriftelijke taal
- ❖ Leertrajecten ontwerpen
- ❖ Instructies en oefenen taalvaardigheden bij betekenisvolle activiteiten
- ❖ Taalactiviteiten: gesprekken, lezen en schrijven, spel en onderzoek

Bouwstenen voor een taalrijk thema

Betekenis
van inhoud

Doelen
voor inhoud en
taal

Betekenisvolle
activiteiten
Kansen voor
taal!

Samenhang in
het aanbod

Taaldenprocessen

Instructies
(functioneel) en
oefenmomenten

Sociaal Culturele
Praktijken

Leertrajecten
ontwerpen

Complexe
taalvaardigheden:

Gespreksactiviteiten

- * Over eigen ervaringen
- * Over boeken, teksten en verhalen
- * Met een gast in de klas
- * Bij onderzoek
- * Actuakring

Kenmerken goede gesprekken:

- een duidelijke context;
- relevante kwesties en vragen;
- gelijkwaardige interactie, ruimte voor ieders inbreng;
- toewerken naar een onderzoekende gespreksvoering;
- inzet van cultuur door nieuwe woorden en vaktaal

Leesactiviteiten:

- Themateksten
www.klassenteksten.nl
- Snuffelen in boeken
- Boekenkring
- Actuakring
- Boekenpraat
- Boek-/tekstbespreking
- Expertlezen
- Bij onderzoek
- Via internet

Schrijfactiviteiten:

- ❖ bij het thema
- ❖ Een verhaal schrijven
- ❖ Bij het onderzoek
- ❖ Eigen teksten bij thema/onderzoek
- ❖ Vrij schrijven
- ❖ In eigen portfolio

Didactiek

Drie fasen:

Vóór het lezen/schrijven

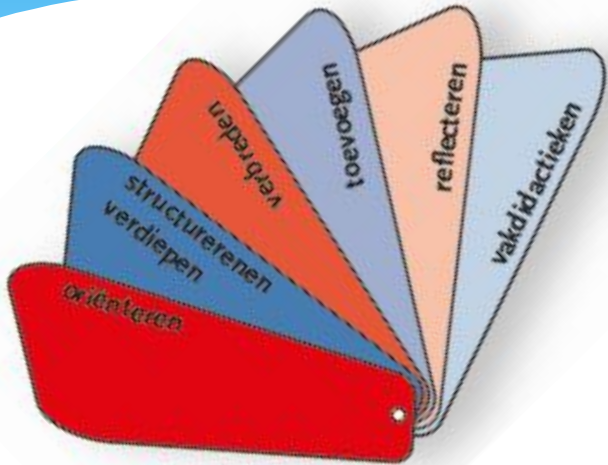
- Oriëntatie op het onderwerp/de titel (en het publiek)
- Instructie over strategieën
- Schrijftips (voorbeeld, schema)

Tijdens het lezen/schrijven

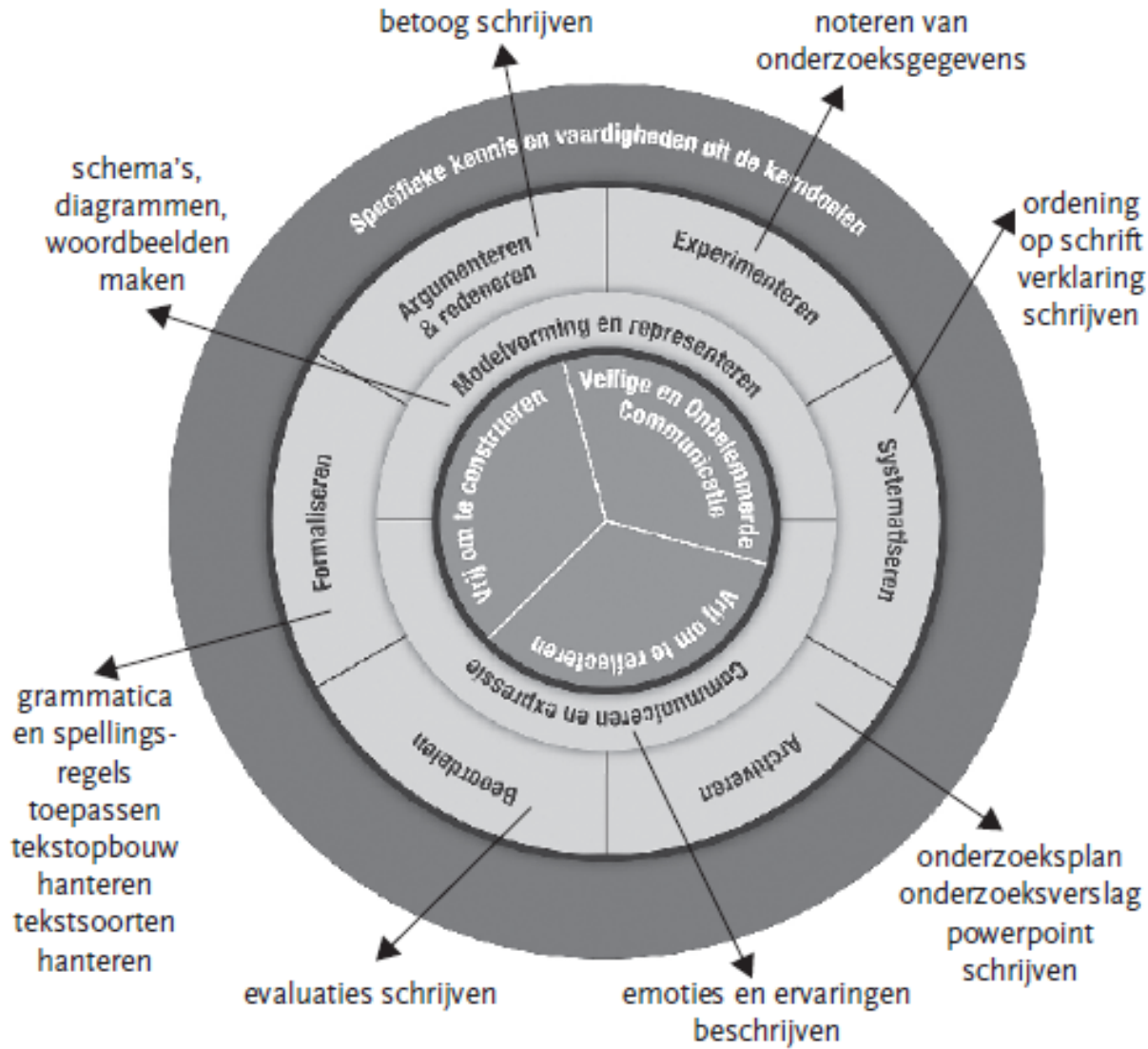
- Leerlingen werken samen en geven elkaar ondersteuning

Na het lezen/schrijven

- Leerling krijgt feedback op het proces en het product.

Beredeneerd taalaanbod → doelen

Evaluëren en opbrengsten in beeld

Figuur 5.6 Week 4 leerproces zichtbaar

Tabel 4.3 Schema om teksten van leerlingen te beoordelen

	+	-	±	Zo kan het beter:
Kenmerken genre of tekstsoort				
Inhoudelijke samenhang				
Onderwerp en gebruik van vaktaal				
Duidelijke structuur				
Zinsbouw				
Woordkeuze en woordgebruik				
Spelling en interpunctie				
Verzorging en lay-out				

Uitdaging: een taalbeleidsplan dat leeft en blijft leven!

Vaststellen van prioriteiten

Leerkrachtvaardigheden

Formulering van gewenste situatie

Taal en wereldoriëntatie

Kwaliteitsverbetering

Evaluatie

Actieplannen en actiepunten

Doelstellingen

Visie op taalonderwijs

Kwaliteitsbewaking

Professionalisering

Uitvoeren en borgen

Kwaliteitszorg

Aanbod lezen en schrijven

Interactief Taalonderwijs

ZEG
DAT DOOSJE
MET GOEIE PLANNEN
WAAR HEB
JE DAT GELATEN

Loesje

POSTBUS 1045 6801 BA ARNHEM